

✠ ПОМОГАЈ БОГЪ

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOV

5. číslo

Budyšin, meja 1959

Lětnik 9

Hrono na rózownik 1959

Wšitke jazyki dyrbja pónać, zo Jezus Chrystus je Knjez, k česći Boha Wótca. Fil. 2, 11

Znaty Essenski farar Wylem Busch powěda, zo měješe něhdy Indianku z cyrkusa pohrjebać. Cyly cyrkus so na přewodženju wobdžěli. Běše to jara pisany wobraz. A wulki bě njeměr tuteje pisanje wo sady ze wšeho swěta w pohrjebnišćowej kapali. Sprěnja njeběchu tamni ludžo zwučeni na cyrkwinske, liturgiske žiwjenje a zdruha najwjace přewodźerjow němsku rěč njerozumješe. Direktor běše fararjej prajil: „Rěčće jenož něšto, wšak nichtó to njerozumi!“ To pak za fararja přijomna wěc njebě, kaž za kóždeho, hdyž dyrbi něšto prajić, štož nichtó njerozumi. A na tajke wašnje nasta njeměr. Na wonkownej desce sedzachu młode holcy w cholowach a dolhich škornjach. Jedna so česaše, druha sebi hubje čerwjene molowaše, třeća zaběraše so z puderowej tyzku. Nō, haj wšak, ničo njerozumichu! Farar sebi mysleše, zo su tola někotři mjez nimi, kiž němscy móžeja. Tym chcyše znajmjeńša słowo wo wěčnosti prajić. Rěčeše najprjedy wo zrudnym wosudže Indianki, kiž běše daloko domizny wumrěła. Ale my wšitcy smy zdaleni wot wěrnej domizny. Naša duša je hakle doma, hdyž je pola Jezusa Chrystusa. Nětk so pak něšto sta! Wěste hibanje džěše přez cyly rum. Tute słowo wšitcy rozumichu. Někotři so pokřižowachu, druzy so poklonichu. Wšitcy někak poslušachu. Buschaj nětk na tym njeležeše, štož praješe, hač wjele bóle na tym, zo prawje husto słowo Jezus Chrystus mjenowaše. Njeměr běše so zhubil. Hladaše tež na lochkomyslny holcy. Njemějachu wjac špihel, česak a druge tajke wěcy w rukomaj. Jedna bě po zdaću polna myslow ruku na hłowu položila, druhej so sylzy ronichu wo woblěču. Hač drje wróćo mysleše

Nic w wójskom abo mocu, ale z Duchom Božim

To wšak běše tola spytowanje Jezusowe na spočatku jeho skutkowanja, zo by był mócný knjez tutoho swěta: „Tole wšitko chcu ći — chcu tebi dać, jelizo so ke mni modliš.“ A by-li naš knjez Jezus z Nacareta był mócný kral na zemi, wón zawěrnje njeby swoju móc znjewužiwał. Tež na zlotym kralowskim trónje by „měrný fěršta“ byl, kotryž by so ze wšej swěru wo zbože, prawdosć a měr svojich staćanow starał.

Jezus Nacarenski je w tutech myslach wabjenje čerta spóznał. Z tym drje njeje prajene, zo su wšitcy mócní tutoho swěta wabjenju čerta podleželi a my dyrbjeli jich wšitkich hromadže zasudzić, ale naš Knjez wědžeše so do swěta posłany w chudobje a niskosći. Tutomu swojemu wot Boha postajenemu wašnju chcyše swěrný wostać.

Naša křesćanska cyrkej je Chrystusowe ćělo. Wón je naša hłowa a my smy jeho stawy. Do Chrystusoweho ćěla słuša Chrystusowy duch, duch pytaćeje lubosće, kotryž so njewjeseli smjerće hrěšnika, ale zo by so hrěšnik wobročil a žiwy byl. Bjez kóždeje swětnje mocy je wón byl w mocy swjateho Ducha najmóćniši tutoho swěta. W jeho mjenje so džen-

na hinaši wosebje čisćiši čas módosće? Na kóždy pad běše fararjej Buschaj tak, jako by hižo něšto nazhonił wo tym času, wo kotrymž japoštoł Pawoł rěči w našim teksće, mjenujcy zo jónu dyrbja so w Jezusowym mjenje poklakować wšitke kolena tych, kiž su w njebjesach a na zemi a pod zemju, a wšitke jazyki dyrbja pónać, zo Jezus Chrystus je Knjez, k česći Boha Wótca.

Čim wjeselsi činmy to hižomtu, dolhož smy žiwi, a budźmy žiwi džen a bóle k česći Knjeza! La.

sa hišće zhibuja kolena wšitkich pobožnych.

Je pak cyrkej swojemu Knjezej stajnje swěrna byla? To wšak je hnujaca čistosć młodeje cyrkwe hač do časa kejžora Konstantina, jako ju romscy kejžorojo surowje přescěhowachu, zo wona tehdom čicho ćerpješe. W ćerpjenju so wopokaza móc křesćanskeje cyrkwe. Haj, nihdže njeje cyrkej sylniša, hač tam, hdžež móže križ za swójim knjezom njesć. Tajke križošenje je bolostne, polne ćěsnosćow a hórkosćow a tola polne zbóžnosće. Wozbožace slyšeć, kak su martrarjo wumrěli!

Po kejžoru Konstantinje njetrjebaše cyrkej wjac ćerpić, wona wjele bóle sobu knježeše. W swójim knježenju je drje tež wjele dobrotow čłowjekam wopokazać móhla a tola njepristeji cyrkwi knježenje ale sluzenje, nic wójska nawjedować do krawnych bitwow, ale wjele bóle rany hojić a w čichich Božich domach Bohu Knjezej rjane kěrlušy spěwać.

Chcemy so nětko rudzić, zo je stary čas swětnje slawy za cyrkej nimo? Nětko njech so znowa jasne pokaza, w čim naša móc wobsteji:

nic we wójsku abo swětnje mocy ale w Božim Duchu.

Nětk zaso wša česć słuša Knjezej w njebjesach!

Móc měra, kotraž wuchadza ze swjateho Ducha, njech so sylniša wopokaza hač wšo wójsko na zemi. Nětko wojujmy — ale njech se sebi kóždy jasny w tym, zo njebudže nichtó krónowany, čiba zo je so prawje bédžil. Wojować, haj, ale nic z kanonami a atomowymi bombami, ale z brónjami wěry, kaž su wopisane w lisće na Efesijskich.

My njewojujemy wo žane „wěčne“ zemske kralestwo, kotrež 12 lět abo tež dlěje traje, ale smy wojowarjo na Božim boku.

Farar Lazar-Bukečanski

Haj, na to mamy so nětko zwučić. Na njedźeli Jubilate 1959 zapokaza serbski superintendent do talneho Hodžijskeho fararja za noweho Bukečanskeho fararja. Předsyda Serbskeho cyrkwinskeho dnja je z tym nowy wopor za naše lube Serbstwo přinjesl.

Gerat Lazar narodži so w Hirschfeldze pola Žitawy, jeho staršej pak bórže přeachnyštaj do Žitawy sameje. Tam wopytowaše gymnazij a hakle jako student započa serbsku řeč wuknyć a je ju w swojej swěrnej pilnosći tak derje nawuknyl. W léce 1930 přinđže jako mlody wikar do Lupoje a léto pozdžišo do Minakala, hdžež sebi jeho pozdžišo rady za swojeho fararja wuzwolichu. Bjez džiwa, zo so fašistam tutón horliwy serbski předar w Minakale njelubješe. Tuž jeho skrótka do Rudnych hór přesadziču. Wuhnachu jeho do eksila! Ale tež we wuhnanstwjé doby sej naš luby bratr wutroby swojeje wosady, a njerady jeho w léce 1948 do Serbow pušćichu. Ničo jeho njewabješe do serbskeje wosady: žane lěpšiny, žane lóše džělo, žana „rjeńša wosada“. Jeho nućeše jenož jeho swědomje, jeho lubosć k serbskej řeči, zo by čežke zastojnstwo w Hodžiju přewzał a tak so stal z naslědnikom na Imišowej klětce. Nětko je tam w tutej wulkej wosadze přez 10 lět skutkował, je ju zeznał — a sebi tež zaso wutroby dobył. Po smjerći našeho lubeho bratra Mjerwy-Bukečanskeho njemóžachmy hinak, hač do Hodžija hić a našeho swěrneho bratra Lazara prosyć, zo by wón Mjerwowu wusyroćenu klětku přewzał, dosć derje wědžo, kajki wopor sej wot njeho znowa žadamy, a zo wuprózdnjamy z tym Hodžijsku faru.

Tak je so stal z fararja Lazara-Hodžijskeho, kaž je mjez ewangelskimi Serbami derje znaty, nětko farar Lazar-Bukečanski.

Serbski superintendent zložil swoje zapokazanske přédowanje na 1. Pétra 5, 1—4, hdžež japoštoł Pétr namolwja pastyrjow Chrystusoweho stadla, zo bychy stadlo prawje pasli. Jako naš njeboh Mjerwa před nimale polsta lětami swoje zastojnstwo w Bukecach nastupi, steješe cyrkej hišće w krutym Konstántinskim zwjazku tróna a wołtarja. Zwonkownje derje běše to tehdom blyšćaty čas za cyrkej. Někotryžkuli hišće spomina želniwje na polne kemše w

tehdomnišim času, a tola njeje tutón čas we wšem cyrkwi tył. Kak husto je cyrkej tehdom swojemu zemskemu knjezej bóle služila, dyžli swojemu njebjeskemu. Džensa je nětko cyrkej zaso tuta mała lódnicka wosrjedz wichoroj-teho morja, kaž za čas pohanskich romskich kejžorow. Njebojmy so! Naš knjez jědže z nami. Bože slowo drje je wěčne, njeprēmēnite, a tola maju pastyrjo nadawk, w kóždej řeči, w kóždym kraju a w kóždym času po nowym wašnju Boži wěčny ewangelij přédować. To sebi žada cyłu sprócniwu lubosć předarja, zo by docyla čas spóznał a jemu potom to z Božeho slowa podał, štož runje trjeba. Runje bratra fararja Lazara znajemy jako pilneho dušowpastyrja. Swěru je hač dotal na kóždym městnje skutkował: krótki čas we Lupoji, w Minakale, w Jöhnstadt a w Hodžiju. Nětko je w poslušnosći do Bukec šol, zo by tu kóždu

njedźelu a kóždy swjaty džen Bože slowo we woběmaj řečomaj připowědał. Njeh so Bukečanska wosada tajkeje pilnosće hódna wopokaza.

Farar Paler-Huscčanski wučita žiwjenjoběh fararja Lazara a pėseń, kotruž bě luha Bukečanka za tutón džen zestajila.

Farar Lazar založi swoje přédowanje na předpisany tekst nje-dzele Jubilate Luk. 10, 17—20 a spomni w započatku, zo mješe loni tež runje njedźelu Jubilate w Bukecach přeni raz zastupować. Tehdom běše wón, jeho njezapomnity a tež wot njeho stajnje lubowany a česćeny prjedownik, hišće žiwy. Nanihdy njeje tehdom myslil, zo budže jónu ze statnym fararjom tuteje wosady. Ale wě so wot Boha wodženy a nětko runje zaso njedźelu Jubilate tu zapokazany. Jubilate rěka „wyskajće“. Wyskać móže jenož wjesoly čłowjek. Jezus pokazuje nam tu, na

---

K zapokazanju knjeza fararja Lazarja z Hodžija na njedźeli Jubilate – 19. jutrownika 1959 – w Bukecach

Džens Bukečanska wosada so zraduj a budž wjesola a spēwaj chwalbu Wjeršnemu za lubosć wótcowsku.

Kiž nad nami so smilil je a započec nětk znowa chce, hdyž wón tu zaso postaja nam swěrnoh' dušowpastyrja.

Wšak njeznaty nam wjace njej': Při službje swjatej wšelakej smy zhonili a začuwali: Tu wotroček Boži služil ci.

Was strowimy a witamy, knjez fararjo, tu w swjatnicy a přejemy Wam wutrobnje škit Boži we tym zastojnstwjé.

Tež swójbnych wšitkich witamy we Wašej nowej domiznje, lubu mać a mandželsku, džěci a tež služobnu.

Njeh sylna ruka Knjezowa Waš nowy dom tu wobjima, zo fara wosyroćena nětk z nowym duchom wožiwja.

To budže z džakom najlěpšim njebočićkom' duchownym, kiž pol lětstotka sprócniwu je džělał w Božej winicy.

Ty cyła wosada, budž ty nětk džensa džakowna a wostañ to we přichodže a zhromadž so tu porjadnje

Při slowje Božim swjatemu, při zakramenće wołtarja. Tu Chrystus so ci poskića a nowe žiwjenje ci da.

Daj wodzić so wot pastyrja k tym zbóžnym studnjam žiwjenja. Přinđž w zrudžbje a we wjeselu, ty nam'kaš wokřewjenje tu.

Přez ert a ruce fararja so zjewja Bože potajnstwa, tuž z wěrjaceje wutroby joh' zamkn' do swojej modlitwy.

Zo byla služba k česći ci, o Božo, ty trojenički, a jónu plody bohate před trónom krasnym kładžene.

Serbski cyrkwinski dzeń 1959 budže w Budestecach

čim mamy so jako jeho wučobnicy wjeselić. Tehdomniši wučobnicy, wróciwši so ze služby, su so nimo měry na wuspěšnym džěle radowali. To je čłowjesce zrozumliwe. Jezus pak haći tuto wjeselo prajo: „Na tym so njewjeselće, zo su wam duchojo poddaći; wjeselće so pak, zo su waše mjena w njebjesach pisane!“ Jezus je swojej cyrkwi poľnomóc dał nad čertom, wšak je wón sam jutry krasnje dobył nad čertom, hrěchom a smjerću. A wša služba křesćanskeje cyrkwie, hdyž so ewangelij čisce předuje, je nadběh přećiwo čertej. Tola ni-mamy so toho hordzić a na wopačne wašnje wjeselić. Wjele bóle mamy prajić, kaž Knjez sam nam rjeknje: „Tak tež wy, hdyž sće činili, štož je wam prikazane, rjekńće: My smy njewužitni wotročy; my smy činili, štož činić winowaci běchmy.“ Wjeselić mamy so na tym, zo „su naše mjena w njebjesach pisane!“ To rěka: Najhlubša přičina našeho wjesela je naš křesćanski staw, je fakt, zo smy křesćenjo! A runje my fararjo a dušowpastyrjo mamy so měć po Pawołym słowje: „Nic jako bychmy knježa byli na wašej wěrje, ale my smy pomocnicy wašeje wjeselosće.“

Zapokazanje sta so na wobojich kemšach. Na němskich kemšach měješe Lubijski superintendent zapokazanske předowanje.

Nowy Lubijski eforus, superintendent Tolkmitt, rěčeše wo 2. Thess. 2, 13—17. Praješe nowemu fararjej Bukečanskeje wosady, zo je wón powołany, tu stado Jezusa Chrystusa pasć. Haj wšak, wěry, jenički pastyr, prawy wyši pastyr, je jenož Knjez

Budestečanska wosada a jeje farar, bratr Rejsler, nas lětsa wutrobnje do swojeje wsy witataj. Na tym so wulce wjeselimo a rad tam pónđzemy. Loni běchmy dalo-ko delekach w serbskej holi, mjenujcy w Slepom. So derje to dopominamy. A lětsa potajkim dže po hłosu „Hory mōdre, ja was znaju“!

Sobotu, 27. smažnika, popoľdnju w 15.00 hodž., zeńdu so zaso serbscy fararjo, kantorjo, katechetojo, předstejerjo a druzy cyrkwinsky sobudžělaćerjo na zwučne wašnje. A njeđzelu, 28. junija, wočakamy prawje wjele lubych Serbow na serbskich swjedžen-skich kemšach dapoľdnja w 10.00 hodž. w Božim domje. Wosadny farar budže nam předować a Bože słowo w drohej maćeršćinje wu-

sam! Ale kaž je tehdom činił po jutrach, jako je Pětrej trójce přiwolał: „Pas moje wowcy!“ tak je wón přeco zaso swojim wučobnikam swoje stadlo dowěrił. A hdyž je Knjez nas k tomu wuzwolił, smy winowaci, kōždy čas so za to džakować a twjerdže stać a so měć po wustawkach, kotrež smy nauwućeni. Wón prošeše noweho duchowneho, so stajnje dać swěru pasć wěčnemu pasytrjej Chrystusej, sej dać lubić pastyrsku službu toho, kotrehož su sami tam rad chcyli a wołali.

Po kemšach zhromadźichu so Bukečanscy předstejerjo a přítomni fararjo k rjanej hosćinje, na kotrež so hišće wjele dobreho

kladować. A kaž w kōždym lěće, wotmějemy popoľdnju w 14.00 hodž. swoju hłownu a skōněnu zhromadźiznu.

Porjad a temy wozjewimo w přichodnym čisle našeho „Pomhaj Bóh“. Hłowna tema pak dyrbi rěkać:

„Knjezowe słowo wostanje we wěčnosći!“

Smy sebi předewzali, w Budestecach wosebje na našeho derje zasluženeho Michała Frencela, přeložerja serbskeje biblije, spominać. We wosadnym domje budže tež serbska bibliska wustajeńca.

Tak so hižom džensa wjeselimo na tutón cyrkwinski dzeń. Prošće Boha Knjeza, zo by bohate požohnowanje dał, a přińdźće w nahladnej ličbje! La.

a pobožneho rěčeše. Knjez kantor Lodni džakowaše so wšitkim, kotřiž běchu wosyroćenej wosadze pomhali a měješe při tym dolhi rjad mjenow napisanych. Na tule liscinu wšak by předewšem tež jeho mjeno słušało. Tuž so tež jemu nowy wosadny farar džakowaše kaž tež wšitkim, kotřiž běchu jeho tak lubje witali do jeho noweho zastojnstwa.

Bóh Knjez chcył našemu lubemu bratřej fararjej Lazarej-Bukečanskemu dać čilosć a strowosć a swojeho swjateho Ducha za spomōžne skutkowanje w jeho nowej wosadze. My pak smy jemu jara džakowni za jeho wulku swěru k serbskej rěči.

Serbski misijonar z Małje Boršće pola Eskimowcow

(1. pokročowanje)

W lěće 1784 běch potom w Hođzijskim Božim domje konfirmowany a k Božemu wotkazanju připušćeny. Tutón wulki dar dóstach přeni króc plakajo a začuwach při tym slōdkosć Božeho mēra. Ale doľho njetraješe, dokelž prjedawša lochkomyslnosć w mojej wutrobje zaso wotući. Maćeri, tej dobrej, pak jejnu wutrobu wobćežich, hdyž jeje napominanje njewobkedžbowach. Mać to Małowjelkowskemu bratřej skoržeše, a tón potom, hdyž raz z nim domoj džech, chutnje ze mnu rěčeše a mi porokowaše, kak sym so na maćeri přehrěšił. To jara wob-

žarowach, a rozsudžich so, zo Ochranowskim bratram přistupju a potom budže wšitko derje ze mnu. Prošach tohodla nana, zo by mi dowolił. Wón pak mi rjekny: „Přemysl sej derje! Ty přinjeseš swoju zlu wutrobu sobu do jich zjednoćenstwa, hdyž so k Zbōžnikkej njewobroćiš a jeho njeprosyš, zo twoju zlu wutrobu wobroćiš a druheho čłowjeka z tebe čini, tebe wustorča a poslednja nuza budže hōrša hać přenja. Zlē je z tajkimi přeměnkami.“ Ja pak při wotmyslenju wostach a 2. februara 1786 deštaj mi lubaj staršej čahnyć z wutrobnym přećom, zo bych Zbōžnikkej chwalbu a česć

přinjesł na wšě časy a nic hańbu. A nētk 4. februara přińdžech z bratrom, kiž mje tam dowjedže, do Ochranowa (Herrnhut). Ach, běch tak zwjeseleny, hdyž přeni raz městačko wuhladach, hdžež so zjednoćenstwo českich bratrow znowa wožiwi. Runjež běch hišće mały a słaby, tola džěło w harowarni dóstach, Mōžach tam wostać a wočakać, doniž mje do Ochranowskeho zjednoćenstwa njeprějimachu.

Wšitko so mi derje lubješe a běch prawje spokojom, a dokelž běch pilny, wužiwach pola bratrow lubosć a přejach sebi, zo bych w Ochranowje wostać mōhl. Nētk

běch léto dolho podarmo na dovolnosť čakal a započach sam wo sebi chutnišo přemyslować.

Z bratrom Hansom Wiedom, mojim dohladowarjom, řečach wo swojim prjedawšim žiwjenju. Na to losowaše Ochranowska wosada wo mni, ale lós so přećiwo mni wupraji. Pozdzišo spóznach, kak derje bě, zo w Ochranowje dowolnosť njedóstach. Tak z druhim džělom započach, kotrež bě pozdzišo za moju službu, do kotrejež mój Zbóžnik mje powola, wužitniše hač harowanje. Na swjedžeńskim dnju, 13. žnjeńca, čujach wulku wjesolość, a hrono: „Knjez je wjele na nas činił“, mje stajnje zaběraše. Na samsnym wječoru mi mój dohladowar praješe, zo dóstanu dowolnosť zjednoćenstwu přišlušeć, a to we Gnadenfrei. Duce tam sym spał w Gnadenbergu a to přeni raz w bratrowskej lěharni, rano sly-

šach bratra spěwajo nas budzić. Štučka napjelni mi ze slódkim Božim měrom.

14. septembra 1787 přińdžech potom w Gnadenfrei do wučby pola wojnarja a 13. januara 1788, na wosadnym dnju, mje do zjednoćenstwa přiwrachu, a 13. awgusta w samsnym léće mějach wulku hnadu, z Ochranskimi bratrami Bože wotkazanje swječić, hdžež wulkotny měř začuwach.

Na spočatku mojeje wučby mějach so jara čežko. Mojej lubej staršej staj mje wučiloj, hdyž něšto skomdžu, ženje to zatajić, ale kóždy čas mojemu mištrej wěrnosć prajić a wo wodaće prosyć. Tole tež džěržach w Ochranowje a tamny mištr bě lubozny a dobry muž, a bratřa mje lubowachu jako lóchkomyslneho ale tola sprawného hólca.

(Přichodnje dale)

Pobožnosť J. A. Komenskeho (1592–1670)

Dr. Jaworzynowa

(Pokročowanje)

Hobry ducha, geniusy su wšelakoreho razu. Něchtó so wuznamjenja na polu pytaćeho a přemyslaliceho rozuma, kotryž sej zwěri do hlubokich potajnstwow myslow. Druhemu so poradzi plódně wunamakanje na polu techniki. Zaso druhi zapřimnje z mócněj, přetworjacej wolu do towaršnostneho, politiskeho žiwjenja swěta. Štwórty wobohaća čłowjestwo z pócíwymi, pobožnymi a duchownymi hódnotami. Potajkim: wulke geniusy su wšelakoreho razu, ale přeco so zda, zo maju wšitcy něšto zhromadneho, zo su sebi mjez sobu blisko přiwuzni. Hdyž jich mozy a nerwy přepytujemy, nje namakamy žaneje wosebitosće. Potajnosť jich wulkosće tči w něm čim druhim, njewuslědžomnym: w duchu, w jednoraznym organizmje čłowjeskeho ducha. Njezwěrimy sej prajić, zo je to škrička najwyšeho, absolutneho ducha, zo mamy w nim Bože zjewjenje. Njehodzi so tež genialna wulkosć wujasnić na někajke mechaniske abo materielne wašnje. Z nich řeči a přez nich saha Boži Duch do swěta, kotryž duje, hdžež wón chce.

Zakład Komenskeho wulkosće je jeho pobožnosť. Najprjedy pak je nuzne, woprawdže po cylej šěrokosći a hlubokosći zapřimnyć, što pola Komenskeho pobožnosť woznamjenja a wobpřija. Móže so rjec, zo je wona wěste, rozumne

zapřimnjenje Boha jako woprawdžitosć, kotraž wobknježi, postaja, poswjećuje a sudzi wšitko — cyłu swět a kóždeho jednotliweho čłowjeka. Pobožnosť je nutne poddaće wutroby, duše, dospólna dowěra. Pobožnosť móžemy přirunać z počahami džěsća k nanej a mačeri, ale je wšak wo wjele sylniša a swětliša. Tak je Komenskeho pobožnosť sylna a cyłu wosobu wupjelnjaca wola k poslušnosći Bohu a k službje bójskim prikazanam, planam, rozsudženje k džělu za žiwjenje, do kotrehož je Bóh čłowjeka stajil.

Komenskeho zbóžnosť žada čłowjeka po wšěch stronach jeho dušinych a čělnych darow a mocow, wužaduje sebi čłowjekow, rozum, začuwanje a wolu.

Komenskeho pobožnosť je wjele šěrša, hač to hewak pod tutym słowom zrozumimy. Powšitkownje zrozumi so pod pobožnosću hłownje abo snano jenož pobožne začuwanje: wosobinski zwisk lubosće k Bohu, rozwjeselenje duše, nutrne a něžne začuće, kotrež je hluboke a pozběhowace, wozbožace a kotrež dawa pokoj wuchowanja, ale husto dosć je zdalene wot swěta a wot njeho wotdžeržuje. W tajkej pobožnosći so čłowjek koncentruje na Boha a na sebje, prócuje so wo zbóžnosť swojeje duše, wuprošuje sebi Božu lubosć a wodaće svojich hrěchow: chce sebi zwěsćić wěčne žiwjenje.

(Přichodnje dale)

Češin a Łužica

W pólskim Češinje swjeći so lětsa žadny jubilej, kotryž tež Łužicu nastupa. Před 250 lětami, w léće 1709, nuzowaše šwedski kral Korla XII. rakuskeho kejžora Jozefa I., jako knjeza Šleskeje, zo by dowolił někotre cyrkwy natwaric za ewangelskich w Šleskej, kotřiž běchu po njezbožownej bitwje na Bělej horje pola Prahi w léće 1620 wot katolikow přescěhali. Jedyn z tutech „Božich domow smilnosće“ (Gnadenkirche) bě tež blisko morawskich mjězow w Češinje. Z jeho pomocu so wuchowa hač na džensniše sylna, krasna cyrkej ew.-luth. cyrkwy w Češinskim kraju w Šleskej a tež na narańšej Morawje. Do Češina su skradžu chodžili ewangelscy křescenjo z dalokich Čech a su tajnje nosyli — na to stejše tehdom zasudjenje k smjerći! — česke ewangelske knihi, kotrež běchu we Łužicy čišćane, hdžež bě česki emigrant Vaclav Kleych w Žitawje dóstał dowolnosť je čišćeć a na pohrjebnišću při cyrkwi předawać. Tak je so tam wjele ewangelskich wosadow wuchowało. Po 160 lětach přescěhanja namaka so w Čechach a na Morawje hišće 70 000 tajnych ewangelskich.

Hdyž potajkim ewangelscy z džakom spominaju na Češin, spominaju při tym tež na Łužicu, z kotrejež je tamnym ewangelskim přišla pomoc a posyljenje w najčěšim času. A tež Łužica njech spomina na službu, ke kotrež bě Bóh Knjez ju po swojej lubosći wuzwolił. Lanštjak

Poršicy: Dnja 18. apryla 1959 woswjećistaj w Bošecach k. Pawoł Pannach ze swojej mandželskej Tinu rodž. Benadzić z Trjebjenicy w kruhu přiwuznych swój złoty kwas. Jubilaraj, wobaj 77lětnaj, staj hišće čilaj a strowaj, a wosebje wón pomha hišće tójšto w ratarskim a gmejnskim džěle. Njech je swěrnymaj čitarjomaj našeho „Pomhaj Bóh“ dale strowy žiwjenski wječor spožčeny.

Nakład Domowina. — Licenca č. 733. Wuchadza jónkróc za měsac. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hrowny zamołwity redaktor: superintendent G. Wirth - Njeswačdlski Čisć: III-4-9, Nowa Doba, čisćernja Domowiny w Budyšinje.